

Verwerkingsopdrachten

ECONOMISCHE CONJUNCTUUR

WISSELKOERSEN

Volgende

Verwerkingsopdrachten

Vraag 1

Vraag 2

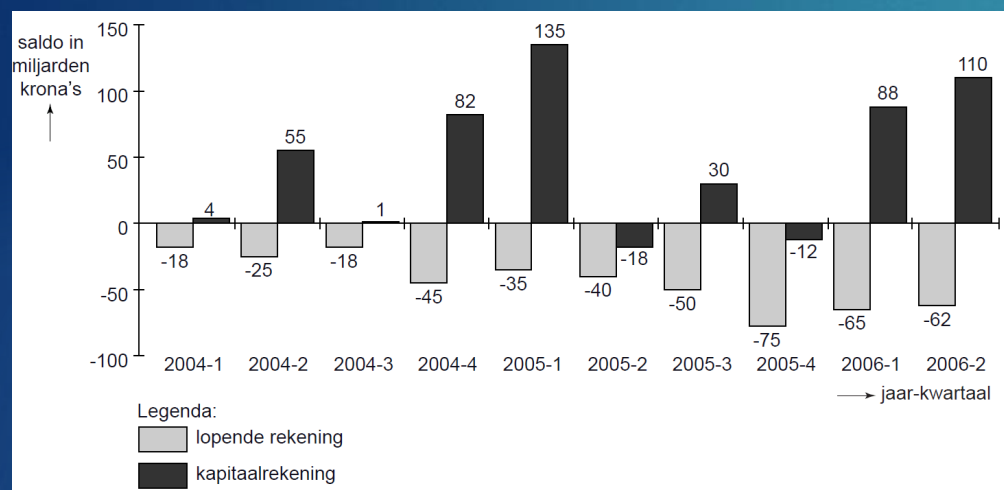
Vraag 3

Vraag 4

Vraag 5

Vraag 1

Buitenlandse investeringen hebben een grote invloed op de economie van IJsland. Zo veroorzaakte de bouw van een aluminiumsmelterij door een Amerikaans bedrijf in 2004 een stijging van de wisselkoers van de IJslandse munt, de krona. In de periode 2004-2006 hebben buitenlandse investeringen zelfs tot een periode van hoogconjunctuur in IJsland geleid. Ook de consumptieve bestedingen stegen sterk in die periode. De IJslandse economie dreigde oververhit te raken. Terwijl de export van IJsland in de genoemde periode gelijk bleef, ontstond er een tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans van IJsland.

Het saldo op de betalingsbalans van IJsland over de eerste helft van 2004 bedroeg +16 miljard krona.

- Is het saldo op de betalingsbalans van IJsland over de tweede helft van 2004 ten opzichte van de eerste helft van 2004 verbeterd of verslechterd? Licht het antwoord toe met een berekening.
- Leg uit hoe de oververhitting van de IJslandse economie heeft geleid tot een tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans van IJsland.

Eind 2005 begon de wisselkoers van de krona te dalen. Om dat tegen te gaan verhoogde de IJslandse centrale bank begin 2006 de rente. Een woordvoerder van de centrale bank stelde: "Ons doel is de inflatie te beperken. Daarom moet de koers van de krona stijgen, desnoods verhogen wij de rente tot 16%."

- Leg uit hoe een koersstijging van de krona de inflatie in IJsland kan beperken.

In de eerste helft van 2006 is er sprake van een toenemend overschot op de kapitaalrekening van IJsland.

- Leg uit hoe het rentebeleid van de IJslandse centrale bank kon leiden tot een toenemend overschot op de kapitaalrekening van IJsland.

Antwoord

Opdrachten

Volgende

Antwoord vraag 1

- a) Verbeterd
Een voorbeeld van een juiste berekening is:
saldo tweede helft 2004: $1 + 82 - 18 - 45 = +20$
- b) Een antwoord waaruit blijkt dat de toegenomen bestedingen leiden / een hogere bezettingsgraad in IJsland leidt tot een toename van de import van goederen en diensten (bij een gelijkblijvende export).
- c) Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat een hogere koers van de krona leidt tot lagere prijzen in krona's van geïmporteerde producten (en dus tot een daling van het gemiddelde prijspeil).
  - Een antwoord waaruit blijkt dat een hogere koers van de krona leidt tot hogere prijzen van IJslandse exportproducten voor het buitenland, waardoor de export zal afnemen en dus de oververhitting die de prijsstijgingen veroorzaakte.
- d) Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat door de renteverhoging IJsland aantrekkelijker werd voor buitenlandse beleggers zodat de kapitaalimport toenam.
  - Een antwoord waaruit blijkt dat door de renteverhoging IJslanders geld gingen lenen in landen waar de rente lager was zodat de kapitaalimport toenam.

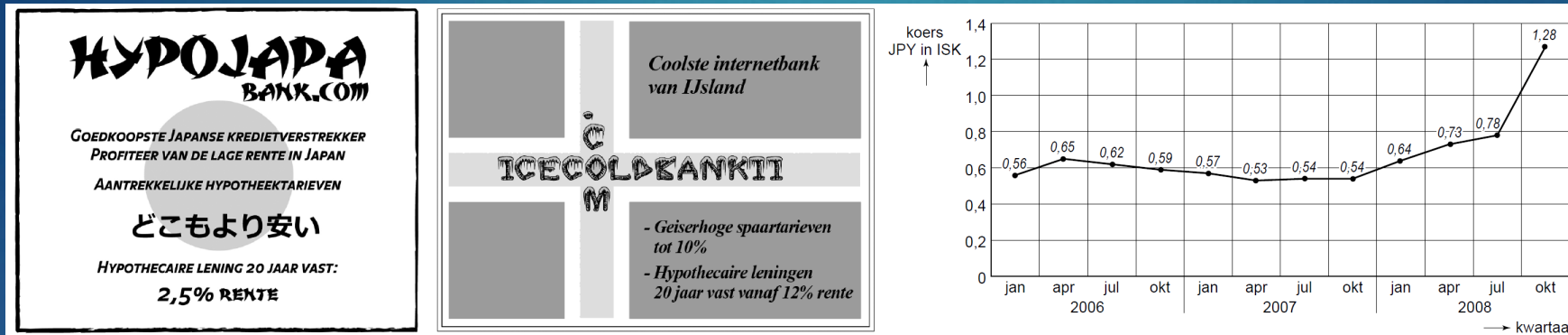
Vraag 2

De yen is de valuta van Japan. De Japanse munt is een van de belangrijkste valuta in Azië en in de internationale valutahandel. Door de omvangrijke buitenlandse handel van Japan wordt de yen veel gevraagd en aangeboden. In 2000 vond de centrale bank van Japan een renteverlaging noodzakelijk, gezien de conjuncturele fase waarin de Japanse economie zich toen bevond.

Daarna heeft het belangrijkste rentetarief in Japan op of vlak boven 0% gestaan.

De aanhoudend lage rente was vervolgens de oorzaak van de depreciatie van de yen.

a) Welke conjuncturele fase is bovenstaand bedoeld: hoogconjunctuur of laagconjunctuur? Verklaar het antwoord.

Karel en Iris kopen in oktober 2006 een huis in IJsland en sluiten daartoe een hypothecaire lening af bij een Japanse internetbank van 30.000.000 yen. Beiden zijn optimistisch over de goedkope constructie, totdat er in 2008 wordt bericht over een mondiale kredietcrisis. In de periode oktober 2006-oktober 2008 hebben Karel en Iris 2.343.750 yen afgelost op hun hypotheekschuld. Toch is de schuld in kronen groter geworden.

b) Laat met een berekening zien dat de hypotheekschuld in kronen is verdubbeld in de genoemde periode, ondanks het feit dat ze een deel van de schuld hebben afgelost.

Antwoord

Volgende

Opdrachten

Antwoord vraag 2

a) Laagconjunctuur

Uit de verklaring moet blijken dat een renteverlaging (van de centrale bank, die door de banken worden doorberekend in hun eigen tarieven,) het lenen aantrekkelijker maakt en het sparen ontmoedigt, teneinde de bestedingen te stimuleren.

b) Een voorbeeld van een juiste berekening is:

schuld in ISK oktober 2006:

$$30.000.000 \text{ JPY} \times 0,59 = 17.700.000 \text{ ISK}$$

schuld in ISK oktober 2008:

$$(30.000.000 \text{ JPY} - 2.343.750 \text{ JPY}) \times 1,28 = 35.400.000 \text{ ISK}$$

$$\text{schuld is toegenomen met } \frac{35.400.000 - 17.700.000}{17.700.000} \times 100\% = 100\%$$

Vraag 3

- a) Leg uit hoe door een dalende wisselkoers de inflatie in dat land kan stijgen.
- b) Leg uit welke bedrijven voordelen hebben van een dalende wisselkoers.
- c) Leg uit welke bedrijven nadeel hebben van een dalende wisselkoers.
- d) Leg uit of een rentestijging in een land leidt tot een stijging of een daling van de wisselkoers van de valuta van dat land.
- e) A. Welke regel geeft de juiste betekenis van 'de koers van de dollar'? $\$1 = \text{€ } 0,80$
B. $\text{€ } 1 = \$ 1,25$

Antwoord

Volgende

Opdrachten

Antwoord vraag 3

- a) Een dalende wisselkoers maakt importproducten duurder, omdat je meer van je eigen valuta moet geven voor de buitenlandse valuta waarmee je de importproducten moet betalen.
De stijging van de importprijzen komt uiteindelijk bij de Nederlandse consumenten terecht.
- b) Een dalende wisselkoers betekent dat voor hetzelfde bedrag in euro's buitenlandse bedrijven nu minder eigen valuta hoeven te betalen. Dat maakt exportproducten voor het buitenland goedkoper. Exporterende bedrijven hebben dus een betere concurrentiepositie zonder daar zelf iets voor te hoeven doen. Deze bedrijven hebben dus voordeel.
- c) Een dalende wisselkoers leidt tot stijging van de importprijzen. Bedrijven die dus veel spullen (of grondstoffen) in het buitenland kopen krijgen dus te maken met kostenstijgingen. Wanneer ze die doorberekenen, zullen consumenten minder kopen door de gestegen vraag. Wanneer ze niets doorberekenen gaat het óók ten koste van de winst. Deze bedrijven hebben dus nadeel.
- d) Een rentestijging maakt (de banken in) een land aantrekkelijk voor buitenlandse beleggers. Zij hebben grote sommen geld die ze voor korte tijd op 'spaarrekeningen' willen zetten.
Deze buitenlandse beleggers moeten daarvoor eerst hun eigen munt omruilen voor jouw munt. De vraag naar jouw munt neemt toe, dus de wisselkoers stijgt.
- e) De koers van een valuta is de prijs van die valuta uitgedrukt in een andere muntsoort.
De prijs van elk product druk je normaal uit in het bedrag dat je voor één eenheid betaalt.....dus A is goed.

Vraag 4

De gebeurtenissen in de tabel hiernaast hebben allemaal invloed op internationale geldstromen.

Die internationale geldstromen houden we bij op de Betalingsbalans en hebben gevolgen voor de wisselkoers van de betreffende landen.

a) Neem onderstaande tabel over en vul eerste twee kolommen in: wat verandert er op de Betalingsbalans?

- op welke deelrekening van de NL betalingsbalans wordt deze transactie vermeld?
- gaat het om ontvangsten of betalingen?
- nemen die toe of af?

b) Vul vervolgens de laatste twee kolommen in: wat gebeurt er op de Valutamarkt?

- verandert daardoor de vraag of het aanbod van de euro?
- neemt die toe of af?
- wat gebeurt er daardoor met de wisselkoers van de euro?

Gebeurtenis	Betalingsbalans NL Vraag 1		Valutamarkt € Vraag 2	
	Deelrekening	Ontvangst/Betaling (↑/↓)	Vraag/Aanbod € (↑/↓)	Wisselkoers € (↑/↓)
Door een handelsembargo van Rusland exporteert de Nederlandse bloemenhandel minder bloemen naar Rusland				
De rente in de VS begint te stijgen, waardoor beleggers meer geld naar de VS verplaatsen				
Nederlanders gaan dit jaar meer op vakantie in het buitenland				
De inflatie in Nederland is extreem laag, hetgeen gunstig is voor de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven				
Omdat de wereldeconomie aantrekt, ontvangen Nederlandse multinationals meer winst uit hun buitenlandse ondernemingen				
Door een toename van het consumentenvertrouwen gaan Nederlandse consumenten meer lenen en meer kopen				

Volgende

Opdrachten

Antwoord

Antwoord vraag 4

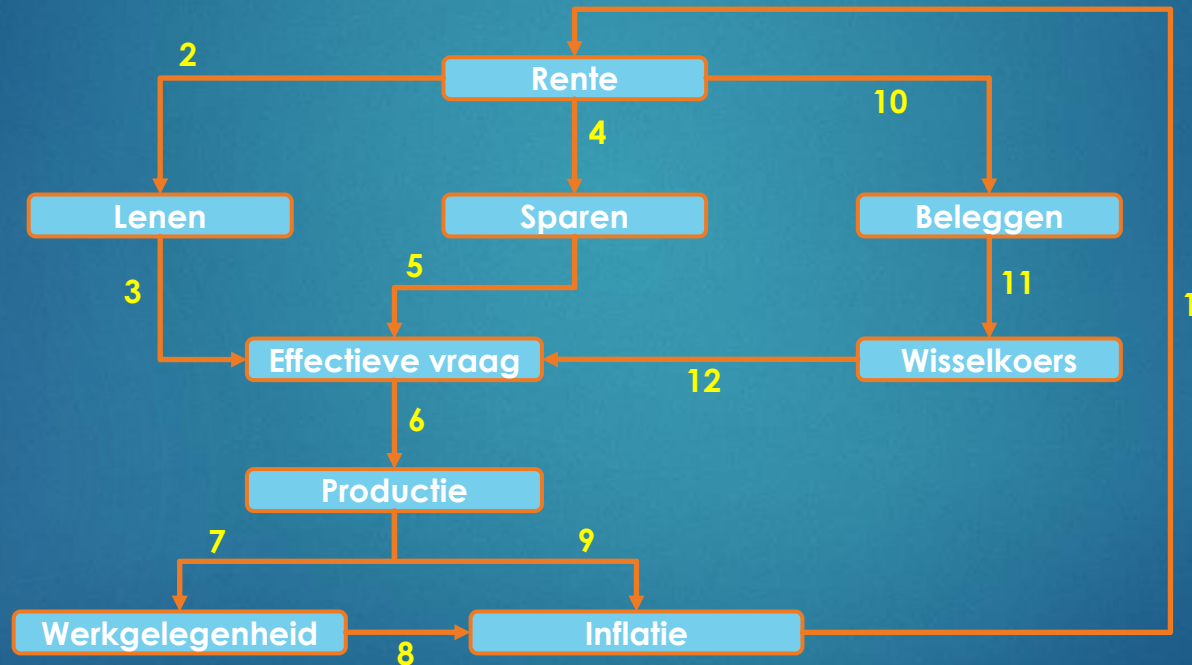
Gebeurtenis	Betalingsbalans NL Vraag 1		Valutamarkt € Vraag 2	
	Deelrekening	Ontvangst/Betaling (↑/↓)	Vraag/Aanbod € (↑/↓)	Wisselkoers € (↑/↓)
Door een handelsembargo van Rusland exporteert de Nederlandse bloemenhandel minder bloemen naar Rusland	Goederenrekening	Ontvangsten ↓	Vraag € ↓	Koers € ↓
De rente in de VS begint te stijgen, waardoor beleggers meer geld naar de VS verplaatsen	Kapitaalrekening	Betalingen ↑	Aanbod € ↑	Koers € ↓
Nederlanders gaan dit jaar meer op vakantie in het buitenland	Dienstenrekening	Betalingen ↑	Aanbod € ↑	Koers € ↓
De inflatie in Nederland is extreem laag, hetgeen gunstig is voor de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven	Goederen- en dienstenrekening	Ontvangsten ↑	Vraag € ↑	Koers € ↑
Omdat de wereldeconomie aantrekt, ontvangen Nederlandse multinationals meer winst uit hun buitenlandse ondernemingen	Primaire inkomensrekening	Ontvangsten ↑	Vraag € ↑	Koers € ↑
Door een toename van het consumentenvertrouwen gaan Nederlandse consumenten meer lenen en meer kopen	Goederen- en dienstenrekening (import)	Betalingen ↑	Aanbod € ↑	Koers € ↓

Vraag 5

Rente en wisselkoers

Het verband tussen rente, wisselkoers, werkgelegenheid en inflatie kan worden weergegeven met onderstaand verbandenschema.

⇒ Beschrijf bij elke pijl of er een positief of een negatief verband is. Verklaar je antwoord.

Antwoord

Opdrachten

Antwoord vraag 5

- 1 + Als de inflatie stijgt, daalt de koopkracht van geld in de toekomst. Geld uitlenen aan een ander is dan minder aantrekkelijk. Het aanbod van geld daalt, waardoor de prijs (rente) stijgt.
- 2 – Als de rente stijgt, wordt lenen duurder. Consumenten zullen minder snel huizen of duurzame consumptiegoederen kopen met geleend geld. Bedrijven zullen minder investeren, omdat de minst rendabele investeringen met dure leningen niet meer winstgevend zijn.
- 3 + Als er meer geleend wordt, wordt er automatisch ook meer besteed. Het geld wordt immers geleend om goederen of diensten te kopen.
- 4 + Als de rente stijgt wordt sparen aantrekkelijker. Maar: de meeste besparingen zijn verplicht (pensioensparen en verzekeren). Deze hangen niet/nauwelijks af van de hoogte van de rente.
Als de rente stijgt wordt er dus (iets) meer gespaard.
- 5 – Hoe meer er gespaard wordt, hoe minder er uitgegeven kan worden. De bestedingen zullen dan dus dalen.
- 6 + Als er meer besteed wordt, moet er ook meer geproduceerd worden.
- 7 + Als de productie stijgt, zijn er meer uren arbeid nodig voor de productie. De werkgelegenheid stijgt dus.
Of er ook meer mensen een baan vinden is niet zeker. Een productiestijging kan ook opgevangen worden met het bestaande personeel.
- 8 + Als de werkgelegenheid stijgt, kán de arbeidsmarkt krappere worden. Dat kan de lonen opdrijven, waardoor de prijzen kunnen stijgen. Het kán dus leiden tot loonkosteninflatie.
- 9 + Als de productie stijgt en daardoor eigenlijk de capaciteit overtreft zal dat uiteindelijk leiden tot prijsstijgingen. Zo ontstaat bestedingsinflatie.
Voordat de capaciteit bereikt wordt, zal een productiestijging vaak niet veel invloed hebben op de hoogte van de prijzen.
- 10 + Als de rente stijgt is dat aantrekkelijk voor buitenlandse beleggers. Die zullen naar dit land komen om te profiteren van de hoger rendementen.
- 11 + Om te kunnen beleggen in een land moeten beleggers hun eigen valuta omruilen in de valuta van het land waar ze willen beleggen. De vraag naar die munt stijgt, waardoor de koers stijgt.
- 12 – Als de wisselkoers stijgt, wordt de munt van een land duurder. Dat land wordt minder aantrekkelijk voor buitenlanders om daar spullen te kopen. De export van het land daalt.
Bovendien zullen consumenten uit dit land met hun dure munt relatief goedkoop in het buitenland kunnen inkopen. Zij zullen een deel van hun bestedingen van eigen land verplaatsen naar het buitenland.
De totale bestedingen in dit land zullen dus dalen.